

Załącznik
do zarządzenia Nr 77/2017
Burmistrza Borku Wlkp.
z dnia 28 września 2017 r.

INSTRUKACJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO BUDYNKU URZĘDU MIEJSKIEGO W BORKU WIELKOPOLSKIM

Opracowała:
Alicja Łopatka

Zatwierdzam:

Borek Wielkopolski, wrzesień 2017r.

Spis treści

1. PODSTAWA PRAWNA.....	3
2. WSTĘP.....	4
2.1. Postanowienia ogólne.....	4
2.2. Cel oraz zasady stosowania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.....	5
3. WARUNKI OCHRONY PRZECIWOPOŻAROWEJ.....	6
3.1. Lokalizacja obiektu.....	6
3.2. Charakterystyka pożarowa obiektu.....	6
4. Wyposażenie w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice.....	9
4.1. Proces spalania.....	9
4.2. Zasady doboru, rozmieszczenia i użycia gaśnic.....	9
4.3. Zaopatrzenie w wodę.....	11
4.4. Sposób poddawania przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.....	13
4.5. Dobór i rozmieszczenie przeciwpożarowych i ewakuacyjnych znaków bezpieczeństwa.....	14
4.6. Występowanie oświetlenia awaryjnego (ewakuacyjnego).....	17
4.7. Drogi pożarowe.....	18
5. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU I INNEGO ZAGROŻENIA.....	19
5.1. Możliwe przyczyny pożaru.....	19
5.2. Alarmowanie.....	19
5.3. Akcja ratowniczo-gaśnicza.....	21
6. ZABEZPIECZENIE PRAC POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH.....	23
6.1. Postanowienia ogólne.....	23
6.2. Zasady organizacyjne przy ustalaniu zabezpieczeń przeciwpożarowych prac pożarowo niebezpiecznych.....	24
6.3. Wytyczne zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych.....	25
6.4. Obowiązki osób nadzorujących i prowadzących prace pożarowo niebezpieczne.....	26
7. WARUNKI I ORGANIZACJA EWAKUACJI LUDZI ORAZ PRAKTYCZNE SPOSOBY ICH SPRAWDZANIA.....	28
7.1. Podstawy do zarządzania i ogłoszenie ewakuacji.....	28
7.2. Porządek ewakuacji.....	28
8. POTENCJALE ŹRÓDŁA POWSTANIA I ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ POŻARÓW.....	29
8.1. Źródła powstania pożarów w obiekcie.....	29
8.2. Przyczyny i drogi rozprzestrzeniania się pożarów w obiekcie.....	30
8.3. Źródła i przyczyny zagrożenia ludzi w obiekcie.....	30
9. ZDANIA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACOWNIKÓW W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWOPOŻAROWEJ.....	31
9.1. Obowiązki Zarządcy.....	31
9.2. Obowiązki wszystkich pracowników.....	32
10. ORGANIZACJA I ZASADY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z PRZEPISAMI PRZECIWOPOŻAROWYMI ORAZ TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI.....	33
10.1. Rodzaje szkolenia przeciwpożarowego.....	33
10.2. Cele szkolenia przeciwpożarowego.....	34
10.3. Dokumentacja szkoleń.....	34
11. PLANY EWAKUACJI DLA BUDYNKU URZĘDU MIEJSKIEGO W BORKU WLKP., UL.	

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego budynku Urzędu Miejskiego w Borku Wlkp.

RYNEK 1.....	35
9.1. Plan sytuacyjny budynku.....	35
9.2. Plan I kondygnacji- HALA OPERACYJNA.....	36
9.3. Plan parteru.....	37
9.4. Plan I piętra.....	38
9.5. Plan poddasza.....	39
ZAŁĄCZNIKI:.....	39

1. PODSTAWA PRAWNA

- 1) Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2017 r., poz. 736);
- 2) Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1204 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (Dz. U. z 2017 r., poz. 1332 z późn. zm.);
- 4) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010r., nr 109, poz. 719);
- 5) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. u. z 2009 r., nr 124, poz. 1030);
- 6) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1422);
- 7) PN-E-05003-01:1986 Ochrona obiektów budowlanych. Wymagania ogólne;
- 8) PN-IEC 61024-1:2001 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Zasady ogólne;
- 9) PN-N-01256-04:1997/Az1:2003 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe;
- 10) PN-N-0125-01:1992 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa;
- 11) PN-N-01256-02:1992 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja;
- 12) PN-N-01256-5:1998 Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach przeciwpożarowych;
- 13) PN-EN 671-1:1999 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Część 3: Konserwacja hydrantów wewnętrznych z wężem półsztywnym i hydrantów z wężem płasko składanym;
- 14) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania (Dz. U. z 2007 r., nr 143, poz.1002 z późn. zm).

2. WSTĘP

2.1. Postanowienia ogólne

Instrukcja została opracowana na podstawie przepisów przeciwpożarowych, budowlanych, Polskich Norm, literatury specjalistycznej i rozwiązań organizacyjnych zastosowanych w budynku Rausza Urzędu Miejskiego mieszczącego się w Borku Wlkp. przy ul. Rynek 1.

Pożary i miejscowe zagrożenia oraz wybuchy przetwarzanych w procesach technologicznych substancji stanowią jedną z najdotkliwszych i najgroźniejszych klęsk żywiołowych, niszczą bowiem bezpośrednio mienie, a często również zagrażają życiu i zdrowiu ludzi, powodują także duże straty materialne.

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2017r. poz.736) stanowi, że ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową ma obowiązek wyposażyć budynek, obiekt lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice, przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych, zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie. Osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie zapewnić bezpieczeństwo i możliwości ewakuacji, przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej, zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi oraz ustalić (w formie instrukcji) sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Szczegółowe wymagania dotyczące zabezpieczenia przeciwpożarowego określone zostały w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010r, nr 109, poz.719), Polskich Normach i innych przepisach szczegółowych.

Wymagania ochrony przeciwpożarowej sprowadzają się do wyeliminowania możliwości powstania pożaru, miejscowego zagrożenia lub wybuchu, a w przypadku ich zaistnienia do ograniczenia zasięgu oddziaływania, co wiąże się z ograniczeniem strat materialnych.

Instrukcja obejmuje podstawowe zasady bezpieczeństwa pożarowego, które pozwalają na przygotowanie obiektu w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz innego miejscowego zagrożenia.

Wytyczne i zasady bezpieczeństwa pożarowego oraz innych zagrożeń zostały określone w/w przepisami, a także według obowiązujących norm oraz aktualnej wiedzy technicznej w tym zakresie.

Zakres tematyczny instrukcji bezpieczeństwa pożarowego uwzględnia założenia ujęte

w powyższym postanowieniu rozporządzeniem MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Stosowanie tych wymagań w praktyce, zarówno w sferze organizacyjnej jak i technicznej środków zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz działań o charakterze porządkowym, wymaga określenia zadań i odpowiedzialności poszczególnych użytkowników obiektu oraz ich pracowników, stosownie do podziału kompetencji. Egzekwowania realizacji tych obowiązków dokonuje burmistrz osobiście lub poprzez wyznaczone osoby.

Zatem optymalne określenie wymagań organizacyjnych, technicznych i porządkowych, stanowi rękojmię bezpieczeństwa osób przebywających w obiekcie i dobrze przygotowują do prowadzenia akcji ratowniczej z zewnątrz.

2.2. Cel oraz zasady stosowania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego

„Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego” została opracowana na bazie ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów oraz innych przepisów szczegółowych.

Celem opracowania jest ustalenie wymagań przeciwpożarowych w zakresie organizacyjnym, technicznym, porządkowym itp., jakie należy uwzględnić w czasie eksploatacji pomieszczeń obiektu. Do zapoznania z instrukcją i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy, bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko. Postanowienia instrukcji obowiązują także osoby czasowo przebywające na terenie budynku. Obowiązek zapoznania się tych osób z treścią Instrukcji należy do osób do tego celu wyznaczonych przez Burmistrza Borku Wlkp. Warunek zapoznania z instrukcją i nieprzestrzeganie jej ustaleń powinien być zawarty w każdej umowie cywilno-prawnej, na podstawie której zewnętrzne jednostki organizacyjne prowadzą działalność lub prace remontowe na terenie budynku. Przyjęcie do wiadomości ustaleń Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego wszyscy pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem na oświadczeniu stanowiącym załącznik do niniejszej instrukcji. Oświadczenia te należy włączyć do akt osobowych pracownika.

Postanowienia zawarte w niniejszej instrukcji nie naruszają przepisów szczegółowych dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych aktów normatywnych.

3. WARUNKI OCHRONY PRZECIWOPOŻAROWEJ

3.1. Lokalizacja obiektu.

Obiekt zlokalizowany jest w centrum miejscowości Borek Wielkopolski na ul. Rynek 1. Jest to budynek wielokondygnacyjny o wysokości $12 < h < 25$, co kwalifikuje go do średniowysokich. Z uwagi na lokalizację (na środku Rynku), dojazd pożarowy jest zapewniony z każdej strony budynku. Na terenie przy obiekcie istnieje możliwość manewrowania dla pojazdów pożarniczych. Budynek ratusza jest budynkiem administracyjno-biurowym o powierzchni ok. 350 m². Jest to budynek trzykondygnacyjny, wykonany w technologii tradycyjnej. Fundament – ławy betonowe, ściany murowane z cegły ceramicznej, stropy – różnicowana konstrukcja murowana jak i drewniana, dach o konstrukcji drewnianej - pokrycie dachówką ceramiczną.

3.2. Charakterystyka pożarowa obiektu.

Powierzchnia użytkowa budynku wynosi ok. 1050 m². Kubatura ok. 3690m³, a powierzchnia zabudowy ok. 350 m². W związku na w/w powierzchnię użytkową budynku, dopuszczalne wielkości stref pożarowych nie zostały przekroczone. Dopuszczalna powierzchnia strefy pożarowej dla budynku średniowysokiego III kategorii zagrożenia ludzi wynosi 5000 m², a powierzchnia strefy w ratuszu wynosi ok. 1050m².

Zgodnie z ustaleniami przepisów budowlanych, budynki wielokondygnacyjne o wysokości ponad 12 metrów nad poziomem terenu, zaliczamy do budynków średniowysokich (SW).

Budynek administracyjno-biurowy klasyfikuje się do kategorii III zagrożenia ludzi ZL III.

Tabela 1- wymagana klasa odporności pożarowej dla budynku biurowego z częścią socjalną, zaliczonego do kategorii zagrożenia ludzi-ZL.

budynek	ZL I	ZL II	ZL III	ZL IV	ZL V
Niski (N)	„B”	„B”	„C”	„D”	„C”
Średniowysoki (SW)	„B”	„B”	„B”	„C”	„B”
Wysoki (W)	„B”	„B”	„B”	„B”	„B”
Wysokościowy (WW)	„A”	„A”	„A”	„B”	„A”

Powoduje to, że jako budynek średniowysoki powinien być wykonany w klasie odporności pożarowej budynków „B”. Oznacza to następujące wymagania w zakresie odporności ogniowej dla elementów budynku:

Tabela 2 – wymogi elementów budynku zaliczanego do poszczególnych klas odporności pożarowej.

klasa odporności pożarowej budynku	klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	główna konstrukcja nośna	konstrukcja dachu	strop ¹⁾	ściana zewnętrzna ¹⁾²⁾	ściana wewnętrzna 1)	przykrycie dachu ³⁾
„A”	R240	R30	REI120	EI 120	EI 60	RE30
„B”	R60	R30	REI 60	EI 60	EI 30	RE 30
„C”	R 60	R15	REI 60	EI 30	EI 15	E 15
„D”	R 30	(-)	REI 30	EI 30	(-)	(-)
„E”	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)

Oznaczenia w tabeli:

R – nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,

E – szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.,

I – izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.,

(-) – nie stawia się wymagań.

Elementy obiektów, odpowiednio do jego klasy odporności pożarowej, powinny w zakresie klasy odporności ogniowej spełniać co najmniej wymagania określone w powyższej tabeli.

Obecnie na terenie budynku nie występują pomieszczenia o liczbie przebywających tam jednorazowo ponad 50 osób. Urząd zatrudnia około 25 osób w biurach – osoby te pracują w systemie jednozmianowym:

poniedziałek od godz. 7.00 do godz. 16.00

wtorek, środa, czwartek od godz. 7.00 do godz. 15.00

piątek od godz. 7.00 do godz. 14.00.

Pomieszczenie kotłowni jest wydzielone pożarowo stropem i ścianami o wymaganej EI- 30 min. Drzwi do kotłowni powinny być niepalne o odporności ogniowej zgodnej z aktualnymi przepisami EI30, szerokość co najmniej 0,90 m i powinny być otwierane na zewnątrz kotłowni.

Budynek posiada kotłownię na najniższej kondygnacji, opalaną trzema kotłami na paliwo gazowe o mocy cieplnej około 60 kW- kocioł typu LUMO. Pomieszczenie kotłowni jest wydzielone pożarowo stropem i ścianami o wymaganej EI – 30 min. Drzwi kotłowni powinny być niepalne o odporności ogniowej zgodnej z aktualnymi przepisami EI30, szerokość co najmniej 0,9 m i powinny być otwierane na zewnątrz kotłowni. Drzwi oraz wejście do kotłowni powinny mieć od wewnątrz pomieszczenia zamknięcie bezklamkowe, otwierające się z kotłowni pod naciskiem. Wejście powinno mieć oświetlenie naturalne. Szerokość schodów powinna wynosić co najmniej 1 m. Schody, pomosty i poręcze wykonane z materiałów niepalnych. Zalecane jest zapewnienie dostępu

do kotłowni z zewnątrz budynku, w którym została ona zlokalizowana.

Kotłownia powinna mieć kanały nawiewne umieszczone w przegrodzie zewnętrznej, a dolna ich krawędź powinna być umieszczona nie wyżej niż 30 cm ponad poziomem podłogi. Kanały i otwory nawiewne powinny być niezamykane. W celu umożliwienia regulacji nawiewu należy stosować urządzenia zapewniające ograniczenia przekroju przepływowego, nie więcej jednak niż o 50%. Usytuowanie otworu nawiewnego nie powinno powodować zagrożenia zamarzania instalacji wodnych znajdujących się w kotłowni. Kotłownia powinna mieć niezamykane kanały i otwory wywiewne, umieszczone możliwie blisko stropu. Powierzchnia otworów wywiewnych powinna być równa co najmniej połowie powierzchni otworów nawiewnych, nie mniej jednak niż 200 cm². Stosowanie wentylacji wyciągowej mechanicznej jest niedopuszczalne.

Przekroje kanałów spalinowych, komina oraz jego wysokość zapewniająca ciąg wymagany przez producenta kotłów należy ustalić obliczeniowo. Każdy kocioł z zamkniętą komorą spalania powinien mieć własny kanał spalinowy, do którego nie wolno przyłączać zarówno innych kotłów jak również urządzeń wentylacyjnych. Odpowiednie instrukcje obsługi użytkownika instalacji wraz z niezbędnymi schematami należy umieścić w widocznym miejscu kotłowni.

Zagrożenie pożarowe związane jest z właściwościami fizykochemicznymi stosowanych materiałów palnych, ich stanem skupienia, hermetycznością układów, rodzajem i ilością instalacji itp.

Zagrożeniem pożarowym ogólnie nazywa się wszystkie czynniki i okoliczności, które stwarzają sprzyjające warunki do powstania pożaru lub wybuchu oraz jego rozprzestrzeniania i tworzenia się gazów, dymów toksycznych zagrażających życiu ludzi.

Źródłami pożaru w budynku mogą być:

1. Stany awaryjne urządzeń elektrycznych i elektronicznych:

- zwarcia
- przeciążenia
- przepięcia

2. Stany awaryjne urządzeń technologicznych, w których są przechowywane, przerabiane lub stosowane materiały palne, a w szczególności ciecze i gazy palne.

3. Nieprzestrzeganie wymagań ochrony ppoż. Wymienionych w instrukcjach technologiczno-ruchowych.

4. Brak nadzoru i konserwacji urządzeń i instalacji elektrycznych, wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, uziemiających, odgromowych i zabezpieczających.

5. Nieprzestrzeganie przepisów ppoż.

6. Zaproszenie ognia przez użytkowników obiektu.

7. Zaproszenie ognia podczas prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych.

8. Umyślne podpalenie.

4. Wyposażenie w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice.

4.1. Proces spalania.

Do prowadzenia skutecznej działalności w zapobieganiu pożarom ich zwalczaniu niezbędne jest posiadanie wiedzy o procesie spalania, gdyż tylko ona pozwala na wszechstronną ocenę elementów, jakie składają się na szeroko rozumiane zjawisko pożaru.

Ogólnie rzecz biorąc, spalanie się czegokolwiek jest procesem chemicznym, w czasie którego następuje łączenie się materiału palnego z utleniaczem (najczęściej z tlenem), podczas którego wydziela się energia cieplna, świetlna i inne produkty spalania. Aby powstał, a następnie rozwijał się proces spalania, konieczne jest istnienie w odpowiedniej proporcji substancji palnej, utleniacza i źródła zapalania (bodźca energetycznego). Wynika z tego jednoznacznie, że do przerwania procesu spalania konieczna jest zmiana proporcji składników procesu, tj.:

- usunięcie materiału palnego lub uczynienie go niepalnym w lokalnie występujących warunkach,
- eliminowanie bodźca termicznego podtrzymującego proces spalania (np. chłodzenie układu palnego),
- odcięcie dopływu utleniacza (tlenu) do układu palnego.

Wymienione wyżej czynności stanowią istotę techniki gaszenia pożarów, przy czym gaśnice spełniają w tej technice rolę zasadniczą w sytuacjach, kiedy istnieje możliwość ugaszenia pożaru w zarodku, tj. w pierwszej fazie jego trwania. Funkcja gaśnic polega zatem bądź to na działaniu jednostkowym (chłodzeniu materiału palnego lub odcięciu dostępu tlenu), bądź na działaniu łączącym te dwa mechanizmy gaszenia.

4.2. Zasady doboru, rozmieszczenia i użycia gaśnic.

W budynkach strefy pożarowej ZLI, ZL II, ZL III lub ZL IV nie chronionej stałym urządzeniem gaśniczym, co najmniej jedna jednostka sprzętu o masie środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni. Sprzęt powinien być umieszczany w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, przy wejściach do budynku, na klatkach schodowych, przy przejściach i korytarzach, przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń. W obiektach wielokondygnacyjnych sprzęt należy umieszczać w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli warunki techniczne na to pozwalają. Oznakowanie miejsc usytuowania sprzętu powinno być zgodne z Polskimi Normami. Do sprzętu powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1m. Sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenie mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (pieca, grzejnika). Odległość dojścia do sprzętu nie powinna być większa niż 30m.

W Urzędzie Miejskim w Borku Wlkp., podręcznym sprzętem gaśniczym są gaśnice proszkowe służące do gaszenia następujących grup pożarów:

- 1) do gaszenia pożarów grupy A (pożary ciał stałych pochodzenia organicznego, w których występuje zjawisko spalania żarowego, np. drewno, papier, węgiel, tekstylia, tworzywa sztuczne);
- 2) do gaszenia pożarów grupy B (pożary cieczy płynnych i substancji topiących się skutek ciepła wytwarzającego się przy pożarze, np. benzyna, alkohole, oleje, żywice, smoła, woski, rozpuszczalniki);
- 3) do gaszenia pożarów grupy C (pożary gazów, np. acetylen, metan, propan, wodór, gaz ziemny i miejski);
- 4) gaśnicami proszkowymi możemy gasić pożary poszczególnych grup w obiekcie urządzeń elektrycznych o napięciu do 1 kW.

Roźmieszczenie gaśnic: rzuty poszczególnych kondygnacji, w widocznych i oznakowanych miejscach.

Gaśnice i agregaty proszkowe cechuje wysoka właściwość gaśnicza proszku, opierająca się przede wszystkim na ich działaniu inhibitującym (przerywającym) proces palenia, będący reakcją chemiczną. Ponadto działanie proszku polega na wydatnym eliminowaniu dostępu powietrza nad płonąącą powierzchnią, a wyrzucana pod dużym ciśnieniem chmura proszku powoduje zdmuchnięcie płomieni. Proszki węglanowe (BCE) przeznaczone są do gaszenia pożarów cieczy i gazów palnych oraz urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem. Proszki fosforanowe (ABCE) przeznaczone są do gaszenia pożarów materiałów stałych, cieczy, gazów i urządzeń pod napięciem elektrycznym do 1000V przy zachowaniu odstępu min 1 m.

Gaśnice i agregaty proszkowe stosuje się przede wszystkim tam, gdzie zachodzi obawa uszkodzenia materiałów i urządzeń szczególnie cennych, które przy zastosowaniu innych środków gaśniczych, a zwłaszcza wody i piany mogą ulec zniszczeniu. Ograniczenie stosowania proszków ma miejsce przede wszystkim w aparaturze i urządzeniach precyzyjnych, ponieważ proszek może spowodować zatarcie elementów ruchomych.

Ze względu na wysokie ciśnienie robocze gaśnic i agregatów proszkowych mają one zdolność do zasięgu rzut strumienia proszku na odległość od 4 do 8 m dla gaśnic i 12 m dla agregatu proszkowego. Mogą być eksploatowane w temperaturze od – 25 °C do + 30 °C.

Sposób użycia gaśnicy proszkowej: wyciągnąć zawleczkę, nacisnąć dźwignię zaworu i skierować strumień środka gaśniczego w kierunku ogniska pożaru.

Gaśnice będące na wyposażeniu obiektu powinny posiadać trwałe oznakowanie dotyczące rodzaju, parametrów technicznych i sposobu użycia oraz powinny być wyposażone w kontrolkę dotyczącą kontroli i konserwacji. Gaśnice powinny posiadać aktualne świadectwo dopuszczenia do stosowania w ochronie przeciwpożarowej wydane przez Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej w Warszawie. Gaśnic muszą być utrzymane w pełnej sprawności technicznej. Na

uszkodzenie gaśnic może wskazywać jej ciężar, zerwana zawleczka, niewłaściwe wskazanie manometru, widoczne uszkodzenia mechaniczne, jej niekompletność (brak zaworu, węża podającego środek gaśniczy itp.). Gaśnic nie powinno używać się do innych celów niż do gaszenia pożarów. Po każdorazowym użyciu gaśnic powinno się ją wymienić na nową lub po dokonaniu stosownego przeglądu poddać napełnieniu. Ilość środka gaśniczego została dopasowana do powierzchni budynku.

4.3. Zaopatrzenie w wodę.

Wewnętrzna instalacja hydrantowa jest zaliczana do stałych urządzeń gaśniczych wodnych. Sieć hydrantowa składa się z nawodnionych rur wodociągowych zakończonych zaworami hydrantowymi. Zawór hydrantowy jest usytuowany wraz z odcinkiem węża i prądownicą w szafce hydrantowej. Na każdej kondygnacji budynek wyposażony jest w ręczne sygnalizatory pożaru, a także w hydrant wewnętrzny Ø25 mm, jaki powinien być stosowany w strefie pożarowej zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL III: w budynku średniowysokim jak i w budynku niskim o powierzchni wewnętrznej przekraczając 1000m².

Użycie hydrantu w przypadku powstania pożaru polega na:

- otwarciu szafki hydrantowej;
- odkręceniu zaworu hydrantowego;
- rozwinięciu węża połączonego z zaworem i prądownicą;
- skierowaniu strumienia wody do ogniska pożaru przy pomocy prądownicy wodnej;
- otwarciu prądownicy.

Hydranty wewnętrzne są przeznaczone do gaszenia pożarów grupy A., np. papieru, tkanin. Szafki hydrantowe powinny być wyposażone w kompletny zawór, wężę i prądownicę.

Hydrantu nie należy używać do gaszenia instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem – grozi porażeniem.

Instalacje wodociągowe hydrantów wewnętrznych winny być okresowo poddawane przeglądom i badaniom. Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku. Węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych powinny być raz na 5 lat poddawane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze, zgodnie z PN dot. konserwacji hydrantów wewnętrznych.

W nieogrzewanych budynkach lub ich częściach przewody zasilające instalacji wodociągowej przeciwpożarowej należy zabezpieczyć przed możliwością zamarznięcia.

Zgodnie z rozporządzeniem MSWiA w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych, zapewnienie zaopatrzenia w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru wymagają jednostki osadnicze o liczbie mieszkańców przekraczającej 100 osób, nie stanowiące zabudowy

kolonijnej, a także znajdujące się w ich granicach: budynki użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego oraz obiekty budowlane produkcyjne i magazynowe.

Wodociąg stanowiący źródło wody do celów przeciwpożarowych w jednostce osadniczej, powinien zapewnić wydajność nie mniejszą niż 5 dm³/s i ciśnienie na hydrancie zewnętrznym nie mniejsze niż 0,1 MPa, przez co najmniej 2 godziny.

Wydajność nominalna hydrantu zewnętrznego przeciwpożarowego, przy ciśnieniu nominalnym 0,2 MPa mierzonym na zaworze hydrantowym podczas poboru wody, w zależności od jego średnicy nominalnej (DN) powinna wynosić co najmniej:

- dla hydrantu nadziemnego DN 80 – 10 dm³/s
- dla hydrantu nadziemnego DN 100 – 15 dm³/s
- dla hydrantu podziemnego DN 80 – 10 dm³/s.

Hydranty zewnętrzne przeciwpożarowe powinny być co najmniej raz w roku poddawane przeglądom i konserwacji przez właściciela sieci wodociągowej przeciwpożarowej. Natomiast konserwację hydrantów należy dokonywać dwa razy w roku:

- przed nastaniem mrozów (zabezpieczenie przed mrozem, możliwość odwodnienia),
- na wiosnę.

Hydranty nadziemne należy pomalować i oznakować zgodnie z PN, w promieniu 5m od hydrantu obowiązuje zakaz ustawiania pojazdów i innych urządzeń oraz materiałów. Zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia MSWiA w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg przeciwpożarowych, zbiorcza ilość wody do zewnętrznego gaszenia pożaru dla obiektu zakładu przy powierzchni strefy pożarowej w budynku użyteczności publicznej – wynosi 20 dm³/s. - co zapewniają co najmniej 2 hydranty DN 80 z kolumnami nadziemnymi rozlokowanymi na terenie rynku w odległościach od 10-30m od budynku.

W szerokiej grupie średniowysokich budynków użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego i mieszkalnych, obowiązujące przepisy zawarte w warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie wymagają stosowania na klatkach schodowych urządzeń do usuwania dymu. Wymóg ten dotyczy bezpośrednio następujących budynków klasyfikowanych do kategorii zagrożenia ludzi:

- 1) *Niskich (N), zawierającym strefę pożarową ZL II,*
- 2) *Średniowysokim (SW), zawierających strefę pożarową ZL I, ZL II, ZL III lub ZL V, (...) należy stosować klatki schodowe obudowane i zamykane drzwiami oraz wyposażone w urządzenia zapobiegające zadymieniu lub **służące do usuwania dymu.***

Ze względu na Postanowienie 136/2007 Wielkopolskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP klatka schodowa budynku ratusza w Borku Wlkp. nie została wyposażona w urządzenia do

usuwania dymów i gazów pożarowych zgodnie z przepisami. Obiekt został wyposażony w monitoring pożarowy z możliwością alarmowania służb ratowniczych.

4.4. Sposób poddawania przeglądów technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.

Wszystkie instalacje i urządzenia pracujące pod ciśnieniem winny być oznakowane kolorystyka i tablicami zgodnie z PN (zwłaszcza o ciśnieniu powyżej 0,6 MPa nadzorowane przez Urząd Dozoru Technicznego).

Budynek został wyposażony w następujące rodzaje instalacji użytkowych:

- elektroenergetyczne (siłowe i oświetleniowe – 380/220V)
- telefoniczne,
- odgromowe,
- wodociągowe.

W zależności od przeznaczenia pomieszczenia, każdy z nich posiada odpowiednią instalację techniczno-użytkową, która winna być odpowiednio oznakowana kolorystyką zgodną z PN oraz znakami informacyjnymi.

Dla poszczególnych instalacji techniczno-użytkowych należy prowadzić oględziny, przeglądy, pomiary i próby eksploatacyjne wynikające z przepisów szczegółowych i dokumentacji techniczno-ruchowych urządzeń zasilanych odpowiednim rodzajem instalacji, a w szczególności:

- pomiar rezystancji izolacji przewodów instalacji elektroenergetycznych w budynkach 1 raz na 5 lat, a w pomieszczeniach zagrożonych wybuchem co najmniej 1 raz na rok.
- pomiar napięć i obciążeń, sprawdzenie skuteczności działania środków ochrony przeciwpożarowej – nie rzadziej niż co pięć lat, dla instalacji nisko, średnio i wysokoprądowych instalacji elektroenergetycznych, sterowania i sygnalizacji, telefonicznych itp.
- badanie urządzeń i instalacji odgromowych ochrony podstawowej:
 - częściowe (wykonywane są podczas budowy obiektu)
 - odbiorcze (wykonywane są przy oddawaniu budynku do eksploatacji)
 - okresowe (należy wykonywać nie rzadziej niż co pięć lat lub w przypadku przebudowy albo zmiany funkcji budynków oraz 1 raz na rok na obiektach zagrożonych wybuchem).

Każdy obiekt wyposażony w urządzenia i instalacje odgromowe powinien mieć metrykę oraz protokół badania takiej instalacji. Przewody kominowe kotłowni opalanej gazem, jaka jest w budynku Ratusza należy czyścić co najmniej dwa razy w roku. Badanie i przeglądy instalacji wodociągowej (hydrantowej-wewnętrznej) po wyposażeniu obiektu, wykonywać należy 1 raz w roku, chyba że w DTR określonej instalacji lub urządzenia zostało to określone inaczej.

4.5. Dobór i rozmieszczenie przeciwpożarowych i ewakuacyjnych znaków bezpieczeństwa.

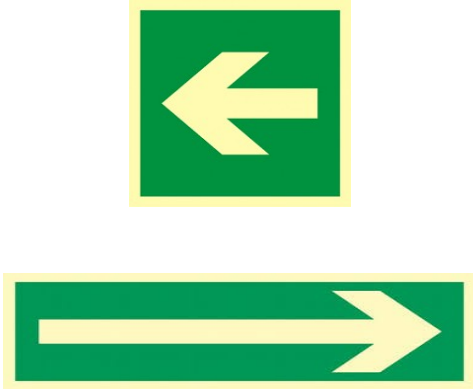

Zapewnienie możliwości ewakuacji oznacza nie tylko istnienie w każdym obiekcie dróg ewakuacyjnych o parametrach pozwalających na bezpieczne opuszczenie przez ludzi strefy objętej lub zagrożonej pożarem, lecz również takie oznakowanie tych dróg oraz lokalizację urządzeń przeciwpożarowych, które umożliwi ich bezbłędną identyfikację w czasie pożaru i ewakuacji. Dochodzi do tego konieczność odpowiedniego wskazania drogi prowadzącej na drogę ewakuacyjną w tych pomieszczeniach, w których wymagane są co najmniej dwa wyjścia ewakuacyjne.

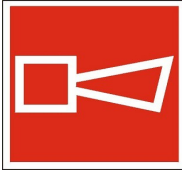
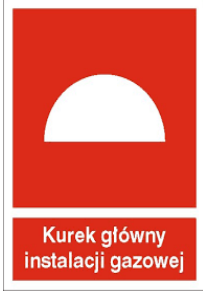
Wymagania te określone zostały w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010r., nr 109, poz. 719). Przy doborze i rozmieszczeniu znaków bezpieczeństwa i ewakuacyjnych należy uwzględnić wymagane normy: PN-EN-ISO 7010:2012.

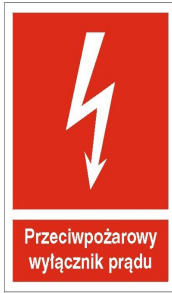

W szczególności należy uwzględnić następujące zasady:

- w każdym miejscu na drodze ewakuacyjnej, w którym może pojawić się wątpliwość co do kierunku ewakuacji, powinien być widoczny znak ewakuacyjny;
- znaki ewakuacyjne oraz inne oznakowania systemu fotoluminescencyjnego powinny być tak usytuowane w stosunku do źródeł światła, by zapewniało ono ich dostateczną luminację;
- podświetlane znaki wskazujące kierunki ewakuacji oraz oświetlenie przeszkodowe, służące uwidocznieniu przeszkód wynikających z układu budynku albo drogi komunikacyjnej lub też sposobu użytkowania budynku, należy stosować w pomieszczeniach użytkowanych przy zgaszonym oświetleniu podstawowym;
- pożarnicze znaki bezpieczeństwa oraz informacyjne należy stosować w sposób umożliwiający ich natychmiastowe dostrzeżenie – zaleca się ich stosowanie prostopadle do kierunku ruchu człowieka.

Do oznakowania obiektu należy wykorzystać następujące znaki

lp	znak	opis
1.		Wyjście ewakuacyjne
2.		Drzwi ewakuacyjne w lewo/prawo
3.		Kierunek drogi ewakuacyjnej
4.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół lewo/prawo
5.		Miejsce zbiórki do ewakuacji

6.		Ręczny sygnalizator pożaru
7.		Gaśnica
8.		Hydrant wewnętrzny
9.		Hydrant zewnętrzny
10.		Alarmowy sygnalizator akustyczny
11.		Kurek główny instalacji gazowej

12.		Główny wyłącznik prądu
13.		Przeciwożarowy wyłącznik prądu
14.		Główny zawór wody

4.6. Występowanie oświetlenia awaryjnego (ewakuacyjnego).

Awaryjne oświetlenie zapasowe należy stosować w pomieszczeniach, w których po zaniku oświetlenia podstawowego istnieje konieczność kontynuowania czynności w niezmieniony sposób lub ich bezpiecznego zakończenia, przy czym czas działania tego oświetlenia powinien być dostosowany do uwarunkowań wynikających z wykonywanych czynności oraz warunków występujących w pomieszczeniu.

Awaryjne oświetlenie ewakuacyjne należy stosować między innymi w pomieszczeniach, audytoriów, sal konferencyjnych oraz sal sportowych przeznaczonych dla ponad 200 osób, na drogach ewakuacyjnych z tych pomieszczeń na drogach ewakuacyjnych oświetlonych wyłącznie światłem sztucznym oraz na drogach ewakuacyjnych w szpitalach i innych budynkach przeznaczonych

przede wszystkim do pobytu ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się.

Awaryjne oświetlenie ewakuacyjne powinno działać co najmniej 1 godzinę od zaniku oświetlenia podstawowego. Nie jest wymagane w pomieszczeniach, w których awaryjne oświetlenie zapasowe spełnia warunek oświetlenia ewakuacyjnego. W pomieszczeniu, które jest użytkowane przy wyłączonym oświetleniu podstawowym należy stosować oświetlenie dodatkowe, zasilane napięciem nieprzekraczającym napięcia dotykowego dopuszczalnego długotrwale, służące uwidocznieniu przeszkód wynikających z układu budynku, dróg komunikacyjnych ogólnej lub sposobu jego użytkowania, a także podświetlane znaki wskazujące kierunki ewakuacji.

4.7. Drogi pożarowe

Na podstawie rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (§5), właściciele lub zarządcy terenów utrzymują znajdujące się na nich drogi pożarowe w stanie umożliwiającym wykorzystanie tych dróg przez pojazdy jednostek ochrony przeciwpożarowej zgodnie z przepisami pożarowymi dotyczącymi przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.

Drogę pożarową o utwardzanej nawierzchni, umożliwiającą dojazd pojazdów jednostek ochrony przeciwpożarowej do obiektu budowlanego o każdej porze roku należy doprowadzić między innymi do : budynku należącego do grupy wysokości: średniowysoki, wysoki lub wysokościowy, zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL III, ZL IV, ZL V.

Droga pożarowa powinna przebiegać wzdłuż dłuższego boku budynku na całej jego długości, a w przypadku gdy krótszy bok budynku ma więcej niż 60m – z jego dwóch stron, przy czym bliższa krawędź drogi pożarowej musi być oddalona od ściany budynku o 5-15 m dla obiektów zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi i o 5-25 m dla pozostałych budynków. Pomędzy drogą pożarową i ścianą budynku nie mogą występować stałe elementy zagospodarowania terenu lub drzewa i krzewy o wysokości przekraczającej 3 m uniemożliwiające dostęp do elewacji budynku za pomocą podnośników i drabin mechanicznych. Dostęp Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych do budynku Urzędu Miejskiego w Boru Wlkp. jest możliwy

z każdej strony budynku ze względu na jego usytuowanie na środku rynku z nawierzchni utwardzonej.

5. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU I INNEGO ZAGROŻENIA

5.1. Możliwe przyczyny pożaru.

Pożary mogą powstawać na skutek bardzo wielu różnorodnych przyczyn, jednakże ponad 90% tych przyczyn wynika z nieprawidłowej eksploatacji urządzeń i instalacji. Najczęstszymi przyczynami jest niedbalstwo, lekkomyślność lub nieostrożność ludzi.

Potencjalne źródła powstania pożarów mogą wynikać z:

a) stosowania w działalności budynku palnych materiałów i substancji;

b) wad oraz awaryjnego stanu pracy instalacji i urządzeń elektrycznych wynikających z :

- niewłaściwego wykonania,
- przeciążenia poprzez włączenie dużej ilości odbiorników energii do jednego obwodu elektrycznego,
- braku bieżącej i okresowej konserwacji,
- stosowanie niewłaściwych urządzeń zabezpieczających,
- niezachowania wymaganych odległości urządzeń ogrzewczych i żarowych punktów świetlnych od materiałów palnych,
- stosowania prowizorycznych instalacji i urządzeń,
- stosowania urządzeń ogrzewczych niezgodnie z zaleceniami producenta.

c) używania otwartego ognia:

- zaprószenia ognia spowodowanego pozostawieniem żarzących się papierosów w sąsiedztwie materiałów palnych,
- prowadzenie prac remontowo-budowlanych polegających na spawaniu, cięciu, rozgrzewaniu substancji, malowaniu i klejeniu z użyciem materiałów niebezpiecznych pożarowo,

d) podpaleń umyślnych i nieumyślnych.

5.2. Alarmowanie

Wszyscy pracownicy w przypadku zaistnienia pożaru na terenie obiektu zobowiązani są do czynnego włączenia się do akcji zmierzającej do likwidacji pożaru.

Obowiązki te obejmują:

- natychmiastowe zaalarmowanie (przy użyciu środków znajdujących się na terenie obiektu lub w jego pobliżu) najbliższej straży pożarowej o powstałym pożarze.

TELEFON ALARMOWY PSP 998 lub 112.

Do zaalarmowania straży pożarnej nie należy wysyłać osób młodocianych, lub osób zdenerwowanych.

Osobę, która ma zaalarmować straż pożarną należy w sposób jednoznaczny wskazać i zobowiązać

do wykonania tej czynności.

Zrzucenie tego obowiązku na bliżej nieokreśloną grupę lub ogół znajdujących się na miejscu zdarzenia ludzi może spowodować tylko przeświadczenie, iż ktoś tą czynność wykonał lub wykonuje, a w efekcie okazuje się, że nikt tego nie zrobił.

Prawidłowe zaalarmowanie straży wiąże się z podaniem podstawowych informacji, takich jak:

- rodzaj zaistniałego zdarzenia, co się pali;
- miejsce zdarzenia (dokładny adres), nazwę zakładu,
- czy istnieje zagrożenie życia ludzi, czy w rejonie pożaru lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały zapalne lub wybuchowe;
- nazwisko i imię osoby zgłaszającej , funkcję pełnioną w zakładzie pracy oraz nr telefonu, z którego następuje zgłoszenie.

W tym momencie, jeżeli zgłoszenie będzie wiarygodne, dyspozytor stanowiska kierowania straży pożarnej podejmie dysponowanie jednostek PSP. Po wykonywaniu tej czynności dyspozytor może chcieć ustalić wszelkiego rodzaju okoliczności zdarzenia, dlatego osoba zgłaszająca powinna czekać na dalszy tok rozmowy.

Zgłoszenie zdarzenia kończy się stwierdzeniem dyspozytora o wysłaniu jednostek. Po potwierdzeniu przyjęcia meldunku przez dyżurnego telefonistę odłożyć słuchawkę i odczekać przy telefonie na ewentualne sprawdzenie, czy meldunek o pożarze nie jest fałszywy.

Pracownik urzędu powinien wyjść naprzeciw jednostkom straży pożarnej, by właściwie pokierować je do miejsca zdarzenia.

Natychmiastowe zaalarmowanie pracowników na terenie zakładu pracy pozwoli podjąć natychmiastowe działania ratowniczo-gaśnicze, zmierzające przede wszystkim do niedopuszczenia rozprzestrzeniania się zagrożenia pożarowego na sąsiednie urządzenia, materiały i pomieszczenia. Do zaalarmowania pracowników można wykorzystać sieć wewnętrznej łączności telefonicznej lub używając głosu.

Obowiązkiem każdego pracownika jest zapoznanie się z rozmieszczeniem wewnętrznych i zewnętrznych środków alarmowania, a także sygnałami alarmowymi.

W zależności od sytuacji należy zaalarmować inne służby porządkowo-ratownicze, takie jak:

Pogotowie Ratunkowe - 999 lub 112

Pogotowie Energetyczne - 991

Pogotowie Wodociągowe - 994

Pogotowie Gazowe - 992

Policja - 997 lub 112

Wyżej wymienione wykazy należy umieścić przy aparatach telefonicznych w takich pomieszczeniach jak: sekretariat, biuro obsługi klienta itp.

5.3. Akcja ratowniczo-gaśnicza

W przypadku powstania pożaru (lub innego zagrożenia) do czasu przybycia jednostek straży pożarnej, akcją ratowniczo-gaśniczą w obiekcie kieruje Zarządca obiektu lub osoba go zastępująca, odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób i mienia.

Kierownik akcji ratowniczo-gaśniczej zobowiązany jest w oparciu o dokonaną analizę sytuacji pożarowej oraz przy wykorzystaniu dostępnych sił i środków podejmować właściwe dla pełnionej funkcji decyzje i działania mające na celu bezpieczne i sprawne prowadzenie ewakuacji ludzi oraz mienia obiektu a także szybkie ugaszenie ogniska pożaru w zarodku.

Kierownik akcji ratowniczo-gaśniczej poleca jednemu z pracowników upewnić się, że o zaistniałym pożarze została poinformowana Państwowa Straż Pożarna, zgodnie z „Instrukcją postępowania na wypadek pożaru”.

Równoległe z alarmowaniem straży pożarnej należy rozpocząć akcję ratowniczo-gaśniczą przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w pobliżu. Szybkie i prawidłowe użycie sprzętu gaśniczego umożliwi ugaszenie pożaru w zarodku.

Czynności te dotyczą:

- natychmiastowego udania się na miejsce pożaru i podjęcie działań gaśniczych przy współudziale pracowników będących w ratuszu,

wydanie poleceń nieodzownych do walki z pożarem, a mianowicie:

- wyznaczenie pracowników w celu szybkiego wprowadzenia na miejsce pożaru wezwanych jednostek straży pożarnej,
- mobilizacja pracowników, w miarę potrzeby również przebywających poza zakładem,
- ewakuacja ludzi z zagrożonych pożarem pomieszczeń, budynków względnie terenu.

Wyznaczenie spośród pracowników dwóch grup, których zadaniem będzie:

- GRUPA I podejmie bezpośrednie działania, mające na celu prowadzenie ewakuacji ludzi z zagrożonych pomieszczeń, następnie ewakuację wartościowego mienia, maszyn, dokumentów z obiektu objętego pożarem lub zagrożonego otoczenia;

- GRUPA II przy wykorzystaniu znajdującego się na terenie zakładu podręcznego sprzętu gaśniczego, zewnętrznej i wewnętrznej sieci hydrantowej, podejmuje bezpieczne działania gaśnicze;

- udostępnić wszelkie niezbędne do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych środki techniczne stanowiące wyposażenie budynku,
- znać stan ilościowy pracowników znajdujących się na terenie ratusza w chwili powstania pożaru oraz ilość pracowników biorących bezpośredni udział w akcji ratowniczo-gaśniczej.

Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczo-gaśniczej powinna:

- w pierwszej kolejności przystąpić do ratowania ludzi, przeprowadzając ewakuację z zagrożonego rejonu;

- wyłączyć dopływ prądu elektrycznego i gazu do strefy pożaru (nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem);
- usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne a także cenne przedmioty, ważne dokumenty, nośniki informacji itp.;
- pozamykać drzwi oddzielające pomieszczenie objęte pożarem od pomieszczeń sąsiednich,
- nie otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi i okien do pomieszczeń, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.

W przypadku braku osoby upoważnionej do objęcia kierownictwa akcja ratowniczo-gaśniczą, jak np. burmistrza, zastępcy burmistrza czy sekretarza, lub też w przypadku braku inicjatywy dowódczej ze strony tych osób, kierownictwo akcją powinien objąć najbardziej energiczny i opanowany pracownik, który zajmie się zorganizowaniem akcji i rozdzieleniem zadań.

Do podstawowych zadań należy:

- prowadzić w razie konieczności akcję ewakuacyjną ludzi z pomieszczeń zagrożonych przy zachowaniu wszelkich środków ostrożności,
- wykonać wszystkie czynności umożliwiające prowadzenie bezpiecznej akcji gaśniczej, takich jak odcięcie odpływu prądu, gazy.
- prowadzić działania gaśnicze z wykorzystaniem podręcznego sprzętu gaśniczego i innych środków technicznego wyposażenia Ratusza,
- działania ratowniczo-gaśnicze prowadzić do czasu przyjazdu jednostki straży pożarnej w sposób zgodny z niżej podanymi zasadami:
 - odciąć drogi rozprzestrzeniania się pożaru przez pozamykanie drzwi i okien, a tym samym ograniczając dopływ powietrza podsycającego palenie się. Z najbliższego otoczenia pożaru trzeba usunąć palne przedmioty w celu utrzymania przerwy na drodze rozprzestrzeniania się ognia,
 - wchodząc do pomieszczeń objętych objętych pożarem należy zachować szczególną ostrożność.

Zamknięte drzwi i okna otwierać za pomocą kija, pręta, kryjąc się za ściany. Po pomieszczeniach o niewielkim zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej, ze względu na fakt, że najwięcej powietrza znajduje się w dolnej partii pomieszczenia,

- prowadząc działania gaśnicze nie wolno pozostawiać palących się lub niedogaszonych przedmiotów, dalej posuwać się można tylko wtedy, kiedy ugaszone jest już najbliższe otoczenie,
- w trakcie prowadzonych działań gaśniczych nie wolno zapomnieć o obserwacji oraz obronie wszystkich sąsiednich pomieszczeń, zarówno w pionie, jak i w poziomie. Należy zawsze zajmować stanowisko nacierające lub ochronne od strony głównego zagrożenia, tj. od kierunku rozszerzania się pożaru i pod wiatr. Trzeba starać się otoczyć ze wszystkich stron i spychać ogień na zewnątrz pomieszczeń lub tam, gdzie nie ma przedmiotów palnych,
- podczas prowadzenia działań gaśniczych należy zawsze pamiętać o drodze powrotu. Wykorzystując podręczny sprzęt gaśniczy należy znać zakres jego stosowania, metody

uruchamiania, sposoby użycia oraz jego rozmieszczenie w budynkach.

Podręczny sprzęt gaśniczy służy do gaszenia pożarów w zarodku w pierwszej fazie ich powstania. Z tego względu konstrukcja oraz sposób uruchamiania i zastosowania sprzętu tego rodzaju musi być możliwie prosty i łatwy w użyciu.

Wszystkie osoby przebywające w obiekcie w czasie prowadzenia akcji ratowniczo-gaśniczej zobowiązane są bezwzględnie podporządkować się poleceniom kierownika akcji.

Po ugaszeniu pożaru Zarządca lub osoba go zastępująca, odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób i mienia w obiekcie podejmuje decyzję i wydaje polecenia pracownikom dot. zabezpieczenia pogorzeliska. W szczególności zobowiązany jest do:

- wystawienia posterunku pogorzelskiego celem uniknięcia pożaru wtórnego lub nieszczęśliwego wypadku;
- sprawowania nadzoru nad zabezpieczeniem przed kradzieżą i zniszczeniem ewakuowanego mienia;
- kierowanie pracami związanymi z uporządkowaniem pogorzeliska (po zakończeniu prac komisji dochodzeniowo-śledczej ustalającej przyczyny powstania pożar).

6. ZABEZPIECZENIE PRAC POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH

6.1. Postanowienia ogólne

W oparciu o zapisy ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, wprowadza się na terenie obiektu instrukcję zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych, o treści ujętej w niniejszym rozdziale.

1) Niniejsza instrukcja ma na celu określenie obowiązków i odpowiedzialności za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych oraz określenie zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego prac, o których mowa w pkt. 2.

2) Pod pojęciem prac pożarowo niebezpiecznych należy rozumieć wszelkie prace, nie przewidziane instrukcją technologiczną lub prowadzone poza wyznaczonymi do tego celu miejscami, jak:

- prace remontowo-budowlane związane z użyciem ognia otwartego prowadzone wewnątrz obiektu, na przyległym do niego terenie.
- prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów palnych i wybuchowych;
- wszelkie prace remontowo-budowlane prowadzone w strefach zagrożonych wybuchem.

Do takich prac należy zaliczyć w szczególności:

- wszelkie prace z otwartym ogniem, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie, np.
 - spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
 - podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów z substancjami palnymi,
 - podgrzewanie lepiku, smoły itp.,
 - rozniecanie ognisk,
 - używanie materiałów pirotechnicznych,
- wszelkie prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów, przy których mogą powstawać mieszaniny wybuchowe:
 - przygotowanie do stosowania gazów , pyłów i cieczy łatwopalnych,
 - stosowanie tych pyłów i cieczy do malowania , lakierowania, klejenia, mycia, nasycania,
 - suszenie substancji palnych,
 - usuwanie pozostałości tych substancji ze stanowisk pracy.

1) Do przestrzegania postanowień instrukcji zobowiązani są wszyscy pracownicy uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych, pracownicy nadzorujący przebieg tych prac oraz użytkownicy obiektu (pomieszczeń, terenu), gdzie prace są prowadzone.

2) Postanowienia instrukcji obowiązują także wszystkie osoby, pracowników przedsiębiorstw i firm zewnętrznych (osób prawnych i fizycznych) wykonujących prace pożarowo niebezpieczne na terenie budynku.

3) Obowiązek zapoznania pracowników firm, o których mowa w pkt. 2 z treścią instrukcji należy do Zarządcy. Postanowienia niniejszej instrukcji powinny stanowić integralną część umów dotyczących realizacji ww. prac.

4) Postanowienia zawarte w instrukcji nie naruszają przepisów szczególnych, dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych przepisów i aktów normatywnych.

6.2. Zasady organizacyjne przy ustalaniu zabezpieczeń przeciwpożarowych prac pożarowo niebezpiecznych.

Do niniejszej instrukcji załącza się tabelę zawierającą informację, na podstawie której można rozpocząć prace pożarowo niebezpieczne.

Za prace pożarowo niebezpieczne odpowiada pracownik wyznaczony przez podmiot je prowadzący, przełożony wykonujący te prace lub właściciel firmy.

Prace pożarowo niebezpieczne mogą być wykonywane na terenie obiektu pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujących przed, w trakcie ich wykonywania, oraz po zakończeniu prac.

6.3. Wytyczne zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych.

1) Przygotowanie budynku, pomieszczeń i terenu do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo polega na:

- oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów lub zanieczyszczeń;
- odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych lub niepalnych w opakowaniach palnych;
- zabezpieczeniu np. przed działaniem rozprysków spawalniczych wszelkich materiałów i urządzeń palnych, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez osłonięcie ich, np. arkuszami blachy, płytami gipsowymi;
- sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń;
- uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac;
- zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z palną izolacją, o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami pożarowo niebezpiecznymi;
- sprawdzeniu, czy w miejscu planowanych prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwopalnych;
- przygotowaniu w miejscu dokonania prac pożarowo niebezpiecznych m.in.: napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego, elektrod itp., materiałów osłonowych i izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac, niezbędnego sprzętu pomiarowego np. do pomiaru stężeń par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac, gaśnic, zapewnieniu stałej drożności przejść i wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych.

2) Przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad:

- na stanowiskach pracy mogą znajdować się stosowane tam ciecze, gazy i pyły palne w ilości niezbędnej do prowadzenia prac z zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości pracy;
- zapas substancji znajdującej się na stanowisku pracy powinien być przechowywany w niepalnych (lub innych dopuszczonych), szczelnych opakowaniach,
- pozostawienie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione,
- po zakończeniu prac wszystkie naczynia, wanny i pojemniki należy szczelnie zamknąć lub zabezpieczyć w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących w nich substancji tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe,

- ciecze, gazy i pyły oraz ich pozostałości nie powinny zalegać na urządzeniach, stanowiskach, w przewodach wentylacyjnych i na podłożu,
 - prace niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach(urządzeniach) zagrożonych wybuchem, lub pomieszczeniach, w których wcześniej wykonano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w pomieszczeniu nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości.
- 3) Miejsce wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych należy wyposażyć w gaśnice w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszystkich źródeł pożaru.
- 4) Po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych w pomieszczeniu i pomieszczeniach sąsiednich należy przeprowadzić dokładną kontrolę, mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz czy sprzęt (np. spawalniczy) został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrolę taką należy ponowić po upływie 4 godzin, a następnie 8 godzin, licząc od czasu zakończenia prac pożarowo niebezpiecznych (czas okres i ilość kontroli określa komisja w protokole zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych, w zależności od stopnia zagrożenia).
- 5) Prace pożarowo niebezpieczne powinny być wykonywane przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje, zaś sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.
- 6) Butle ze sprężonymi gazami mogą znajdować się na terenie obiektu wyłącznie w okresie wykonywania prac i pod stałym nadzorem.
- 7) Magazynowanie butli z gazami sprężonymi może odbywać się wyłącznie w specjalnie przygotowanych do tego celu magazynach.
- 8) W przypadku prowadzenia prac spawalniczych na wysokości, butli z gazem palnym nie należy ustawiać w rejonie bezpośredniego oddziaływania spadających rozprysków spawalniczych.

6.4. Obowiązki osób nadzorujących i prowadzących prace pożarowo niebezpieczne.

Osoby nadzorujące i prowadzące prace pożarowo niebezpieczne, powinny w szczególności:

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników;
- dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac pożarowo niebezpiecznych wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu lub stanowiska, przewidziane w protokole zabezpieczenia prac lub zezwoleniu na ich prowadzenie;
- sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac niebezpiecznych pożarowo oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastowe usunięcie stwierdzonych

niedociągnięć;

- wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości;
- brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub terenu po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych.

Do obowiązków wykonawcy prac pożarowo niebezpiecznych należy w szczególności:

- sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzeniania pożaru;
- ściśle przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac;
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru;
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia, przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo,
- ściśle przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych;
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj sprzętu gaśniczego;
- rozpoczynanie prac pożarowo niebezpiecznych tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem prac;
- poinstruowanie pomocników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac pożarowo niebezpiecznych;
- przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu;
- meldowanie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia ugaszonego w czasie wykonywania prac – czynności pożarowo niebezpiecznych;
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu prac stanowiska i jego otoczenia w celu stwierdzenia, czy podczas wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych nie zainicjowano pożaru;
- wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontroli w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności pożarowo niebezpiecznych.

7. WARUNKI I ORGANIZACJA EWAKUACJI LUDZI ORAZ PRAKTYCZNE SPOSOBY ICH SPRAWDZANIA

7.1. Podstawy do zarządzania i ogłoszenie ewakuacji

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z budynku decyzję wydaje burmistrz lub osoba go zastępująca, odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób i mienia. Decyzja ta musi zawierać informacje o miejscu zbiórki dla osób ewakuowanych.

Przesłankami do podjęcia decyzji o ewakuacji z budynku Urzędu Miejskiego w Borku Wlkp są między innymi: **pożar** – gdy nieskuteczna jest likwidacja pożaru podręcznymi środkami gaśniczymi, **zamach terrorystyczny** (otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego lub innego środka niebezpiecznego), **zagrożenie ze strony niebezpiecznych środków chemicznych**, **zagrożenie katastrofą budowlaną**, inne np. ćwiczebne.

Ewakuacja może być również ogłoszona na wypadek zagrożenia powstałego poza budynkiem. Alarm należy ogłosić po upewnieniu się co do zaistnienia rzeczywistego zagrożenia.

Do przekazania informacji o ewakuacji należy wykorzystać wszelkie możliwe środki powiadamiania. Pracownik, który zauważy lub zostanie poinformowany o pożarze lub innym zagrożeniu informuje osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo osób i mienia.

W przypadku pożaru, osoba która pożar zauważy zobowiązana jest uruchomić ręczny ostrzegacz pożarowy, jednocześnie wołając „**Pożar, pożar, pali się....**”. Pozostałe osoby na sygnał o pożarze wywołany alarmem dźwiękowym lub wołaniem „Pożar, pożar, pali się...” natychmiast opuszczają budynek kierując się oznakowaniem ewakuacyjnym, udając się do wyznaczonego rejonu ewakuacji, przed budynek ratusza.

7.2. Porządek ewakuacji

W trakcie prowadzonej ewakuacji ludzi i mienia należy przestrzegać następujących zasad:

1. W pierwszej kolejności ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub zagrożenie oraz z pomieszczeń, które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania ognia lub z których wyjście może być odcięte przez pożar lub zadymienie. Należy dopilnować, aby w pierwszej kolejności ewakuować osoby o ograniczonej zdolności poruszania się.
2. Podczas ewakuacji z pomieszczeń strumienie ludzi należy kierować na poziome drogi ewakuacyjne (korytarze), a następnie zgodnie z kierunkami ewakuacji, określonymi przez znaki ewakuacyjne, do wyjść prowadzących bezpośrednio na zewnątrz obiektu.
3. W razie napotkania trudności w ewakuacji (zamknięte lub zastawione przejścia i wyjścia ewakuacyjne) należy bezzwłocznie powiadomić o tym kierownika akcji. Ludzi odciętych od wyjścia z znajdujących się w strefie zagrożenia należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od

źródła pożaru i w miarę możliwości ewakuować przy pomocy sił i środków znajdujących się na zewnątrz budynku.

4. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach dróg ewakuacyjnych. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać chustą zmoczoną w wodzie (kawa, herbata itp.) – sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez silnie zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji co do kierunku wyjścia.

5. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najbardziej zagrożonych przez pożar pomieszczeń, następnie należy ewakuować pozostałe materiały z poszczególnych pomieszczeń.

6. Należy wykorzystać wszystkie sprawne fizycznie osoby nadające się do demontażu i ewakuacji mienia. W pracy tej należy wykorzystać sprzęt techniczny i transportowy, znajdujący się na terenie obiektu oraz sprzęt przybyłych na miejsce jednostek ratowniczych z zewnątrz.

7. Po zakończeniu ewakuacji osób należy dokładnie sprawdzić, czy wszyscy ludzie opuścili poszczególne pomieszczenia na terenie obiektu. Przy niezgodności stanu osobowego ludzi ewakuowanych z ilością osób przebywających w obiekcie, należy natychmiast fakt ten zgłosić jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce akcji i przeprowadzić ponownie sprawdzenie pomieszczeń.

8. W przypadku przybycia jednostek straży pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący jej przebiegiem obowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji, a następnie podporządkowania się dowódcy przybyłej jednostki ratowniczej z zewnątrz.

8. POTENCJALE ŹRÓDŁA POWSTANIA I ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ POŻARÓW

8.1. Źródła powstania pożarów w obiekcie.

Potencjalne źródła powstania pożarów mogą wynikać z :

a) stosowania w działalności budynku palnych materiałów i substancji;

b) wad oraz awaryjnego stanu pracy instalacji i urządzeń elektrycznych wynikających z:

- niewłaściwego wykonania,
- przeciążenia poprzez włączenie dużej ilości odbiorników energii do jednego obwodu elektrycznego,
- braku bieżącej i okresowej konserwacji,
- stosowania niewłaściwych urządzeń zabezpieczających,

- niezachowania wymaganych odległości urządzeń grzewczych i żarowych punktów świetlnych od materiałów palnych,
 - stosowanie prowizorycznych instalacji i urządzeń,
 - stosowania urządzeń grzewczych niezgodnych z zaleceniami producenta;
- c) używania otwartego ognia:
- zaprószenia ognia spowodowanego pozostawieniem żarzących się papierosów w sąsiedztwie materiałów palnych,
 - prowadzenia prac remontowo-budowlanych polegających na spawaniu, cięciu, rozgrzewaniu substancji, malowaniu i klejeniu z użyciem materiałów niebezpiecznych pożarowo;
- d) podpaleń umyślnych i nieumyślnych.

8.2. Przyczyny i drogi rozprzestrzeniania się pożarów w obiekcie:

Przyczynami rozprzestrzeniania się ognia w budynku mogą być:

- a) niezauważenie pożaru w początkowym stadium,
- b) opóźnione zaalarmowanie jednostek PSP,
- c) brak lub niewłaściwe użycie środka do gaszenia pożaru w zarodku,
- d) otwarcie drzwi i okien, powodujące dopływ świeżego powietrza do ogniska pożaru.

Drogami rozprzestrzeniania się pożaru są:

- a) palne elementy wykończenia wnętrz oraz wyposażenia pomieszczeń,
- b) umieszczanie palnych elementów wystroju wnętrz oraz innych materiałów i przedmiotów palnych na drogach komunikacji ogólnej,
- γ) systemy technologicznych i komunikacyjnych połączeń pomiędzy pomieszczeniami oraz innymi częściami budynku,
- d) palne elementy konstrukcji budynku.

8.3. Źródła i przyczyny zagrożenia ludzi w obiekcie

Zagrożenie zdrowia i życia ludzi przebywających w czasie pożaru w budynku może wystąpić w wyniku:

- toksycznego lub duszącego oddziaływania dymów i gazów pożarowych, które zawierają szkodliwe i trujące substancje lotne, powstałe w wyniku spalania materiałów (szczególnie tworzyw sztucznych),
- poparzeń powstałych w wyniku oddziaływania termicznego płomieni, promieniowania cieplnego, kontaktu z nagrzanymi przedmiotami i powierzchniami,
- uszkodzeń mechanicznych ciała powstałych od wielu czynników, m.in. przewrócenia się

przedmiotów, paniki, upadków przy słabej widoczności (zadymienie dróg ewakuacji) i pośpiechu.

Szczególnie niebezpieczne dla ludzi w czasie pożaru jest:

- zamknięcie drzwi stanowiących wyjścia ewakuacyjne z pomieszczeń,
- zastawienie i zawężenie dróg ewakuacyjnych,
- użycie niewłaściwych środków gaśniczych przy gaszeniu pożaru np. wody do gaszenia palących się urządzeń i instalacji elektrycznych pod napięciem.

9. ZDANIA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACOWNIKÓW W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

9.1. Obowiązki Zarządcy.

Zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej, właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest obowiązany przestrzegać w czasie eksploatacji obiektu wymagań przeciwpożarowych. Aby warunek ten był spełniony, niezbędne jest określenie dla wszystkich osób związanych z budynkiem obowiązkami pracowniczymi zakresu odpowiedzialności za zachowanie bezpieczeństwa pożarowego.

Uznając odpowiedzialność ustawową określa się jednocześnie zakres zadań i odpowiedzialności za zachowanie bezpieczeństwa pożarowego dla wszystkich pracowników. Zaznaczyć przy tym należy, że zakres obowiązków służbowych poszczególnych pracowników, poza określeniem charakteru świadczonej pracy zawiera także obowiązek dbałości o bezpieczeństwo (w tym również przeciwpożarowe) na zajmowanym stanowisku pracy. Zakres odpowiedzialności za sprawy ochrony przeciwpożarowej dla pracownika należy traktować jako zakres ramowy, służący do celów szkolenia przeciwpożarowego.

Szczególną odpowiedzialność za sprawy ochrony przeciwpożarowej ponoszą właściciele, zarządcy lub użytkownicy którzy zgodnie z zapisami ustawy o ochronie ppoż. oraz rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony ppoż. budynków, innych obiektów budowlanych i terenów – odpowiadają za bezpieczeństwo pożarowe obiektu i osób w nim przebywających. Wykonując swoje obowiązki poprzez podległych pracowników, właściciel ma prawo scedować część odpowiedzialność i związane z tym obowiązki służbowe na innych pracowników.

Zakres kompetencji w tym przypadku powinien być jednoznacznie sprecyzowany w zakresie obowiązków służbowych pracownika lub innej umowie.

Zarządca w szczególności odpowiada za:

- zapewnienie środków na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie przeciwpożarowej przez wszystkich pracowników i użytkowników obiektu w tym postanowień instrukcji bezpieczeństwa pożarowego,
- zapewnienie osobom przebywającym w budynkach, obiektach lub na terenie bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji,
- wydawanie poleceń mających na celu usunięcie technicznych usterek zagrażających bezpieczeństwu pożarowemu obiektu,
- planowanie oraz organizację remontów, adaptacji i bieżącej konserwacji urządzeń i instalacji z uwzględnieniem zasad i potrzeb ochrony przeciwpożarowej,
- wyposażenia obiektu w gaśnice oraz utrzymanie tego sprzętu w pełnej sprawności technicznej oraz zapewnienie systematycznej jego konserwacji,
- przygotowanie obiektu do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych,
- zapewnienie właściwego przeszkolenia przeciwpożarowego pracowników,
- znajomość warunków przeprowadzania bezpiecznej ewakuacji osób i mienia i kierowanie nią podczas wystąpienia zagrożenia występującego na swoim terenie,
- udział w akcji ratowniczo-gaśniczej przez podporządkowanie się poleceniom kierującego akcją,
- kierowanie akcją ratowniczo-gaśniczą w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia do czasu przybycia jednostek ratowniczych,
- współpracę pracowników z jednostkami ratowniczymi przybyłymi z zewnątrz w zakresie gaszenia pożarów, usuwania zagrożeń oraz przeprowadzania ewakuacji osób i mienia,
- podejmowanie przedsięwzięć zmierzających do poprawy zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektu,
- przestrzeganie obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

9.2. Obowiązki wszystkich pracowników.

Wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko ponoszą odpowiedzialność za wykonywanie następujących zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- znajomość zagrożenia pożarowego na zajmowanym stanowisku pracy oraz sposób przeciwdziałania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru,
- znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
- orientacja w rozmieszczeniu gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych, a także umiejętność obsługi gaśnic,
- znajomość warunków przeprowadzania bezpiecznej ewakuacji osób i mienia,

- udział w akcji ratowniczo-gaśniczej przez podporządkowanie się poleceniom kierującego akcją,
- udział w szkoleniach przeciwpożarowych,
- niezwłoczne zgłaszanie usterek mogących spowodować pożar osobom kompetentnym do ich usuwania lub kierownikowi,
- przestrzeganie obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

10. ORGANIZACJA I ZASADY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z PRZEPISAMI PRZECIWOŻAROWYMI ORAZ TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI

10.1. Rodzaje szkolenia przeciwpożarowego.

Przed dopuszczeniem pracownika do pracy w Urzędzie Miejskim w Borku Wlkp. pracownik powinien być zaznajomiony z treścią przedmiotowej Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego. Obowiązek, co wynika z rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów. Zaznajomienie z instrukcją powinno być pisemnie potwierdzone przez pracownika.

Pracownik powinien być również zaznajomiony z przepisami przeciwpożarowymi zgodnie z art. 4 ust. 1 punkt 6 ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Szkolenia dzielimy na:

Szkolenie wstępne w zakresie ochrony przeciwpożarowej ze względu na zajmowane stanowisko i wykonywaną funkcję należy przeprowadzać przed przystąpieniem do wykonywania pracy. Należy w trakcie szkolenia pouczyć o występujących zagrożeniach pożarowych oraz obowiązujących w zakładzie przepisach przeciwpożarowych, zwłaszcza dotyczących zajmowanego stanowiska.

Szkolenie informacyjne winni odbywać wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko i funkcję w zakładzie co pięć lat, lub każdorazowo przy zmianie procesu technologicznego w zakładzie.

Szkolenia specjalistyczne winni odbywać indywidualni pracownicy w zależności od zajmowanego stanowiska i wykonywanej pracy, gdy zachodzi tego konieczność w związku z istotnymi zagrożeniami pożarowymi, wybuchowymi lub innymi miejscowymi.

Przeprowadzone szkolenie powinno być udokumentowane w sposób obowiązujący i zakończone wydaniem zaświadczenia o odbytym przez pracownika szkoleniu.

10.2. Cele szkolenia przeciwpożarowego.

Celem szkoleń przeciwpożarowych jest zapoznanie się pracowników z:

- zagrożeniem pożarowym występującym w obiekcie;
- sposobami eliminacji zagrożeń pożarowych;
- przepisami ochrony przeciwpożarowej;
- zasadami postępowania na wypadek powstania pożaru;
- zasadami obsługi sprzętu i uwarunkowań gaśniczych;
- warunkami prowadzenia ewakuacji osób i mienia.

W szkoleniach przeciwpożarowych zobowiązani są uczestniczyć wszyscy pracownicy.

Dopuszczenie pracownika do wykonywania czynności zawodowych przed odbyciem szkolenia jest niedozwolone. Kolejne szkolenia przeciwpożarowe należy połączyć ze szkoleniami okresowymi bhp lub przeprowadzić wcześniej w przypadku zmiany zagrożeń pożarowych na terenie obiektu.

Szkolenia z zakresu znajomości przepisów przeciwpożarowych powinny być powierzone osobie, która posiada uprawnienia do wykonywania czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej określone przez art. 4 ust. 2b ustawy o ochronie przeciwpożarowej.

Przeprowadzenie szkolenia powinno być udokumentowane w sposób obowiązujący i zakończone wydaniem zaświadczenia o odbytych przez pracownika szkoleniu. Tematyka szkolenia przeciwpożarowego powinna być uzgodniona z pracodawcą.

10.3. Dokumentacja szkoleń.

Dokumentację wstępnego szkolenia stanowi „Karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy”. Dokumentację szkolenia informacyjnego stanowi notatka osoby prowadzącej szkolenie, zawierająca datę, miejsce, listę obecności, wykaz uczestników oraz program szkolenia. Dokumentację szkolenia okresowego stanowi odpowiednie zaświadczenie wydane przez organizatora szkolenia.

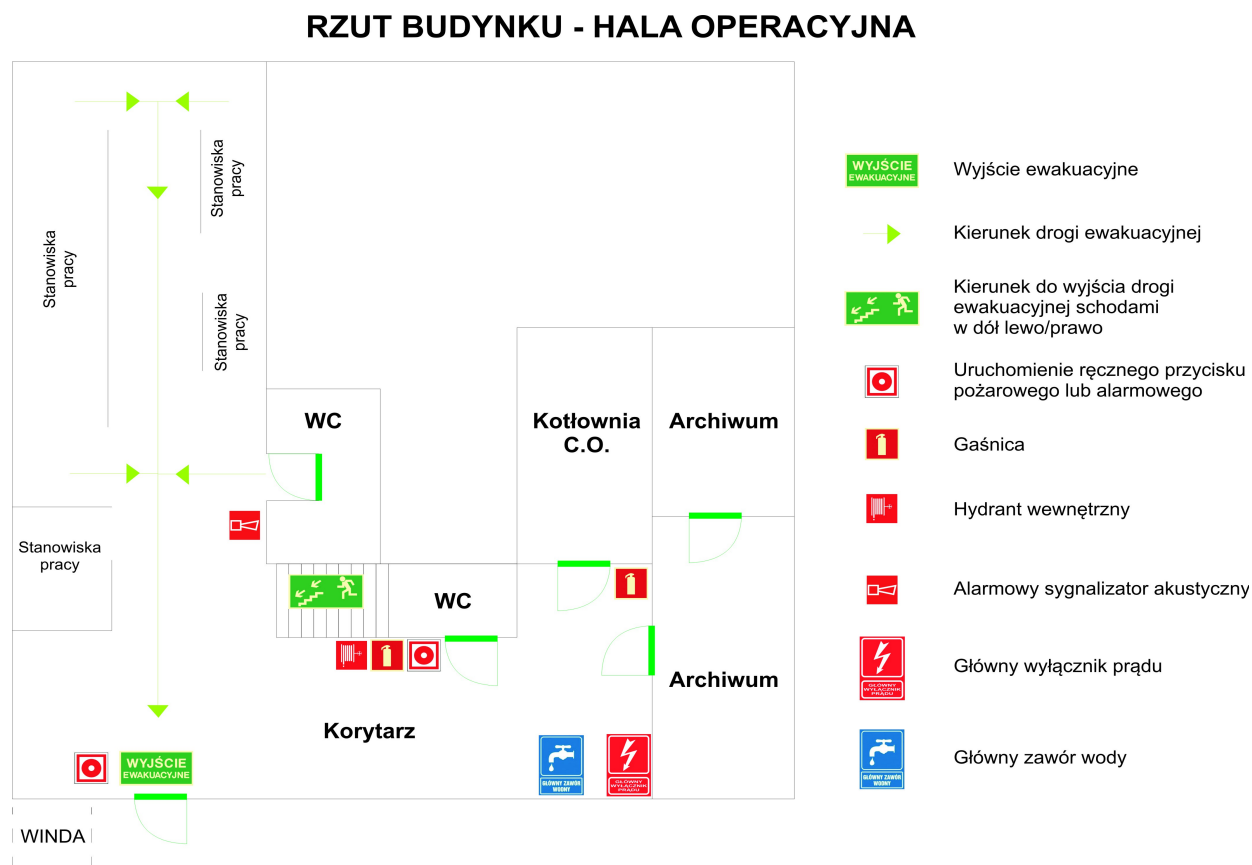
11. PLANY EWAKUACJI DLA BUDYNKU URZĘDU MIEJSKIEGO W BORKU WLKP., UL. RYNEK 1.

9.1. Plan sytuacyjny budynku

RZUT RYNKU

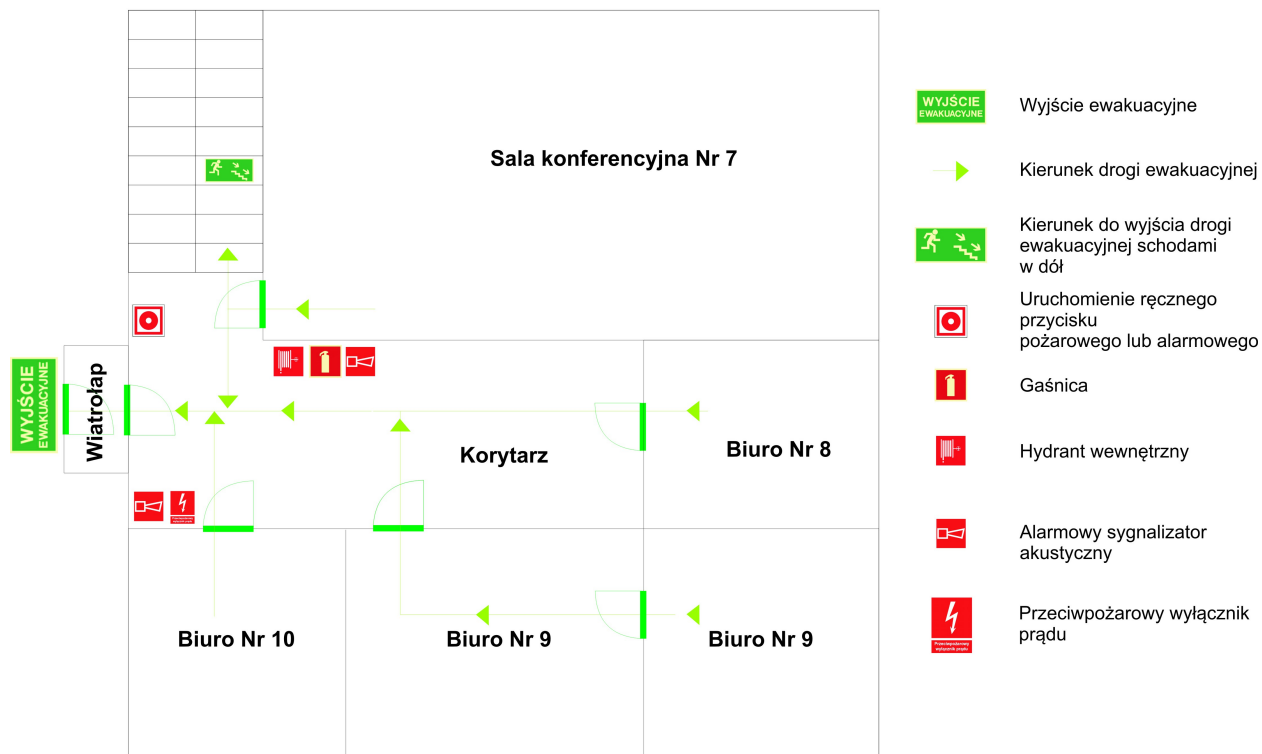

9.2. Plan I kondygnacji- HALA OPERACYJNA

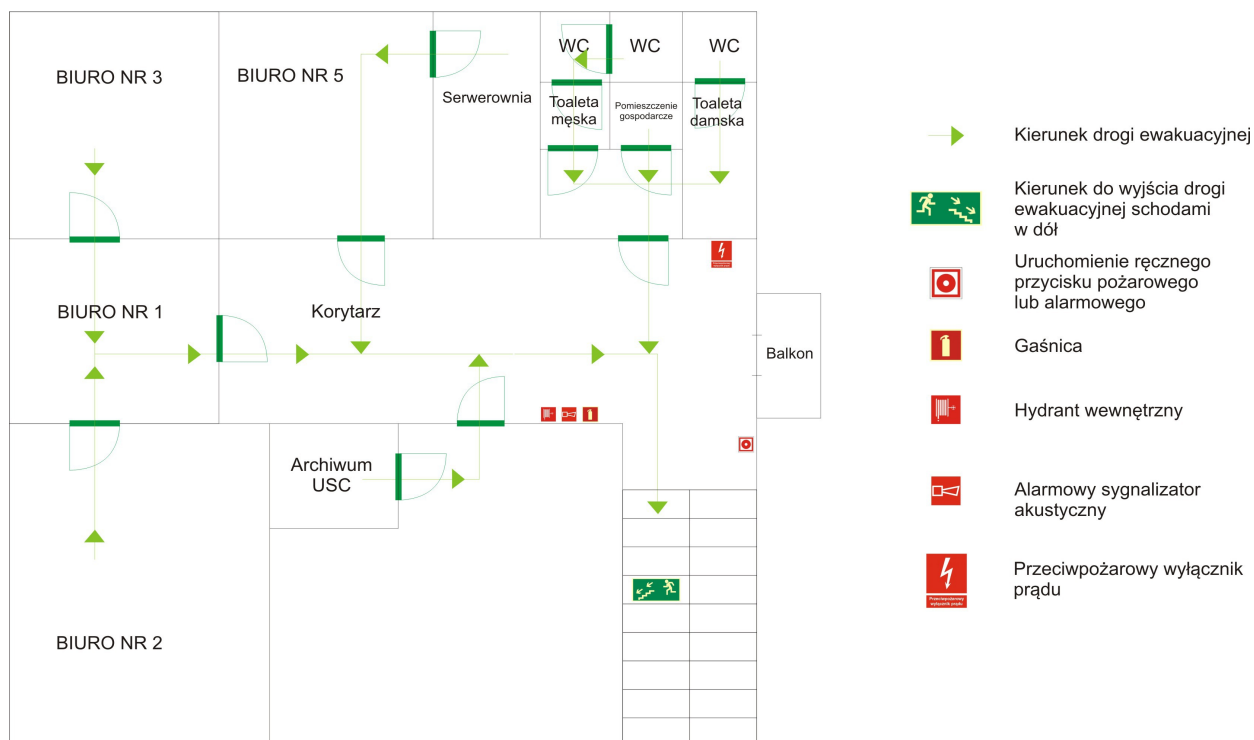
9.3. Plan parteru

RZUT BUDYNKU - PARTER

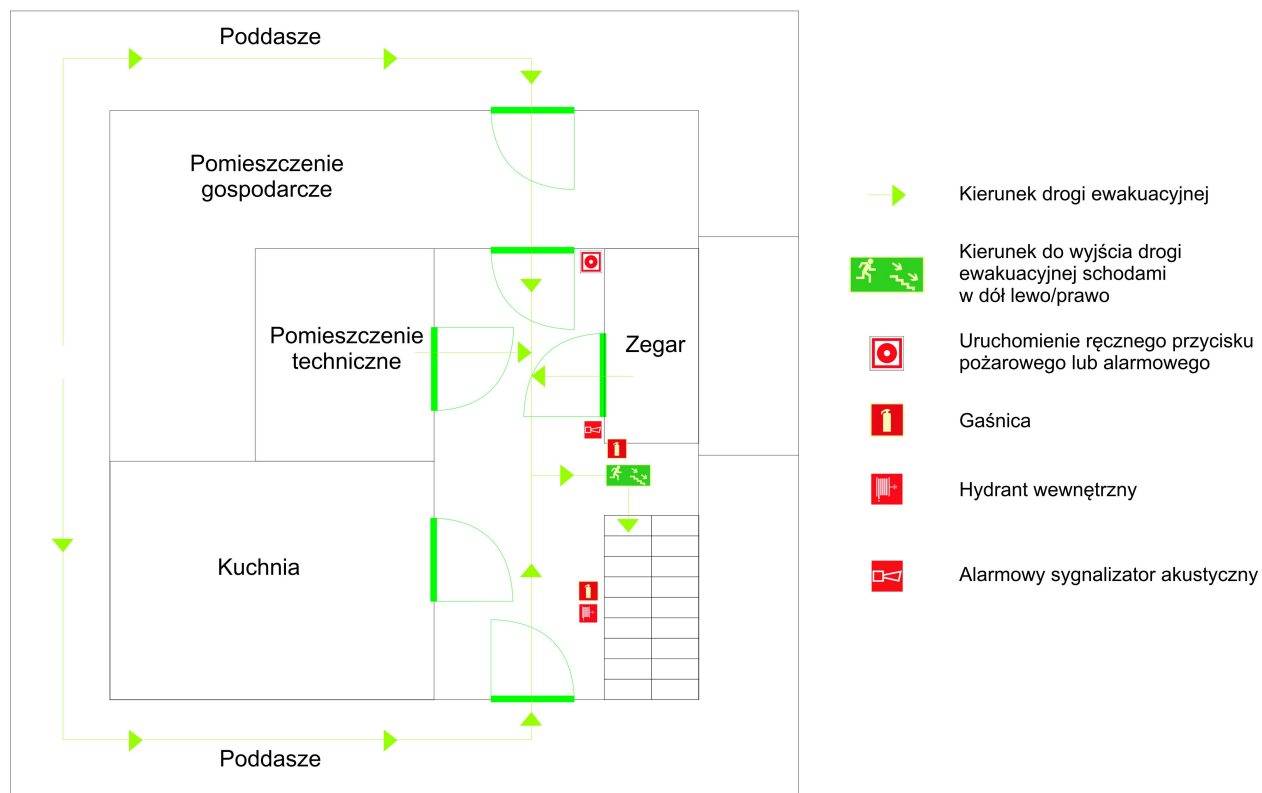
9.4. Plan I piętra

RZUT BUDYNKU - I PIĘTRO

9.5. Plan poddasza

RZUT BUDYNKU - PODDASZE

ZAŁĄCZNIKI:

1. Oświadczenie o zapoznaniu się z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego.
2. Karta aktualizacji, zmian i uzupełnień.
3. Wzór protokołu zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pod względem pożarowymi.
4. Wzór zezwolenia na prowadzenie prac pożarowo-niebezpiecznych.
5. Ewidencja prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

.....
/pieczęć zakładu/

..... dnia,

.....
/imię i nazwisko pracownika/

.....
/stanowisko/

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zostałem/am zapoznany/a z Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego obowiązującą w Urzędzie Miejskim w Borku Wielkopolskim i zobowiązuję się do przestrzegania postanowień i obowiązków w niej zawartych.

.....
podpis składającego oświadczenie

KARTA AKTUALIZACJI, ZMIAN I UZUPEŁNIEŃ

lp	data	zakres zmian, poprawek i aktualizacji	podpis osoby aktualizującej	zatwierdzono (podpis, pieczęć)

Borek Wlkp., dnia

PROTOKÓŁ NR

zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pod względem pożarowymi

1. Nazwa i określenie pomieszczenia – stanowiska , w którym przewiduje się wykonanie prac:

.....

2. Charakterystyka – technologia przewidzianych do realizacji prac:

.....

.....

3. Charakterystyka zagrożenia pożarowego, zagrożenia wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac:

.....

.....

4. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac:

.....

.....

5. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia, stanowiska, urządzenia na okres wykonania prac:

.....

.....

6. Ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac:

.....

.....

7. Środki i sposób alarmowania straży pożarnej oraz współpracowników w razie zaistnienia pożaru:

.....

.....

8. Osoba odpowiedzialna za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac:

.....

9. Osoba odpowiedzialna za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku

wykonywania

prac:

.....

10. Osoby zobowiązane do przeprowadzenia kontroli rejonu prac po ich zakończeniu (określenie ilości i częstotliwości kontroli):

.....

Podpisy członków komisji:

.....

.....

.....

ZEZWOLENIE NR

na prowadzenie prac pożarowo-niebezpiecznych

1. Miejsce pracy:

2. Rodzaj pracy:

3. Termin prowadzenia prac:, w godzinach:

4. Zagrożenia pożarowo-wybuchowe w miejscu prowadzenia prac:

5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru- wybuchu:.....

6. Środki zabezpieczenia:

- przeciwpożarowe:

- BHP:

- inne:

7. Sposób wykonywania prac:

.....

.....

.....

8. Odpowiedzialność za:

- przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie roku prac pożarowo-niebezpiecznych:

termin

nazwisko

wykonał

podpis

- wyłączenie spod napięcia:

termin

nazwisko

wykonał

podpis

- wykonanie analizy stężenia par cieczy, gazów, pyłów:

nazwisko

wykonał

podpis

- stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż:

nazwisko

wykonał

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego budynku Urzędu Miejskiego w Borku Wlkp.

podpis

9. Zawalam na rozpoczęcie prac:

/podpis/

Pracę zakończono w dniuo godzinie
.....

Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań i okoliczności mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam wykonanie prac:

Skontrolował:

.....

/podpis/

.....

/podpis/

EWIDENCJA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

lp.	Miejsce wykonanie prac	Data i godzina rozpoczęcia prac, nr zezwolenia	Data i godzina zakończenia prac	Data i godzina przeprowadzenia kontroli po zakończeniu prac	Imię i nazwisko osoby kontrolującej, podpis